

30-Oktyabr, 2025-yil

**PROFILAKTIKA INSPEKTORLARI TOMONIDAN SHAXVONIY
SHILQIMLIK QILISH HUQUQBUZARLIGINING PROFILAKTIKASINI
TASHKIL ETISH BO‘YICHA FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH.**

Tursunov Isomiddin Ixvoljon o‘g‘li

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI IIV AKADEMIYASI KURSANTI

Kalit so‘zlar: shaxvoniy shilqimlik, profilaktika inspektori, huquqbuzarlik, jabrlanuvchi, ijtimoiy himoya, huquqiy madaniyat, axloqiy tarbiya, jamoatchilik hamkorligi.

Annotatsiya: Zamonaviy davrda jamiyatda sodir etilayotgan huquqbuzarliklar orasida shaxvoniy shilqimlik qilish holatlari ijtimoiy axloq me‘yorlariga, inson huquqlari va sha’niga jiddiy zarar yetkazayotgan omillardan biri sifatida e’tirof etilmoqda. Ushbu turdagi huquqbuzarliklar, ayniqsa, voyaga yetmaganlar, ayollar va ijtimoiy jihatdan himoyasiz qatlam vakillariga nisbatan sodir etilishi ularning ruhiy va psixologik holatiga salbiy ta’sir ko‘rsatadi, jamiyatda ma’naviy inqiroz xavfini kuchaytiradi. Shu bois, profilaktika inspektorlari tomonidan shaxvoniy shilqimlik qilish huquqbuzarligining profilaktikasini tashkil etish va bu yo‘nalishdagi faoliyatni takomillashtirish bugungi kunning dolzarb masalalaridan biri sanaladi. Profilaktika inspektorlari shunday huquqbuzarliklarni erta aniqlash, ularning sabab va sharoitlarini bartaraf etish, shuningdek, jabrlanuvchi bo‘lish xavfi ostida turgan shaxslarni himoya qilishda muhim o‘rin tutadi. Ularning faoliyati shunchaki huquqni muhofaza qilish bilan cheklanmay, balki axloqiy, ma’naviy va ijtimoiy tarbiyaviy yo‘nalishlarni ham o‘z ichiga oladi. Shaxvoniy shilqimlikka qarshi kurashish faqat jazo choralari qo‘llash bilan emas, balki huquqbuzarlikning ildiziga tushish — ya’ni uning psixologik, ijtimoiy va madaniy sabablarini o‘rganish orqali samarali natija beradi. Bugungi kunda ushbu yo‘nalishda huquqiy asoslar yaratilgan. Jinoyat kodeksi, Ma’muriy javobgarlik to‘g‘risidagi kodeks, “Xotin-qizlar va erkaklar uchun teng huquq hamda imkoniyatlar kafolatlari to‘g‘risida”gi Qonun, shuningdek, “Voyaga yetmaganlar huquqlarini himoya qilish tizimini takomillashtirish to‘g‘risida”gi Prezident farmonlari profilaktika inspektorlari faoliyatining huquqiy poydevorini mustahkamlamoqda. Biroq amaliyotda ba’zi kamchiliklar mavjud: aholining huquqiy madaniyati pastligi, shaxvoniy zo‘ravonlik holatlarining yashirilishi, jabrlanuvchilarning murojaat qilishdan qo‘rqishi va ijtimoiy stigma muammolari profilaktika tizimi samaradorligiga salbiy ta’sir ko‘rsatadi. Shu sababli, profilaktika inspektorlari faoliyatini takomillashtirish uchun ularning psixologik tayyorgarligini oshirish, maxsus treninglar tashkil etish, ayollar masalalari bo‘yicha ixtisoslashgan jamoatchilik institutlari bilan hamkorlikni kuchaytirish muhimdir. Shuningdek, shaxvoniy shilqimlik holatlarining oldini olishda OAV va ijtimoiy tarmoqlarda ma’naviy-axloqiy tarbiyani kuchaytirish, yoshlar o‘rtasida axloqiy immunitetni shakllantirish, oila institutining rolini mustahkamlash zarur. Profilaktika inspektorlari bu jarayonda nafaqat nazorat, balki ishonchli suhbatdosh va maslahat beruvchi sifatida faol ishtirok etishlari kerak. Kelajakda ushbu faoliyatni takomillashtirishning asosiy yo‘nalishlari sifatida

30-Oktyabr, 2025-yil

quyidagilarni keltirish mumkin: profilaktika tizimini raqamlashtirish, tezkor xabar berish platformalarini joriy etish, “xavfsiz hudud” loyihalarini kengaytirish, shuningdek, jamoatchilik ishtirokida shilqimlikka qarshi ma’rifiy kampaniyalarni yo‘lga qo‘yish. Shu orqali nafaqat huquqbuzarliklarning oldini olish, balki jamiyatda inson sha’ni va qadri-qimmatiga hurmat ruhini mustahkamlash mumkin bo‘ladi. Mazkur maqola shundan dalolat beradiki, shaxvoniy shilqimlik huquqbuzarligining profilaktikasini takomillashtirish — bu nafaqat huquqni muhofaza qilish masalasi, balki insonparvarlik, axloqiy qadriyatlar va ijtimoiy adolat tamoyillarini amaliyotga tatbiq etishning ifodasidir.

Ключевые слова: *сексуальные домогательства, профилактика, инспектор, правонарушение, жертва, правовая культура, общественная безопасность, моральные ценности.*

Аннотация: *В современном обществе случаи сексуальных домогательств рассматриваются как одно из наиболее опасных и морально разрушительных проявлений правонарушений, наносящих вред нравственным устоям, правам и достоинству человека. Особенно остро проблема проявляется в отношении несовершеннолетних, женщин и социально уязвимых категорий граждан. В связи с этим совершенствование деятельности профилактических инспекторов по организации профилактики правонарушений, связанных с сексуальными домогательствами, приобретает первостепенное значение. Инспекторы по профилактике играют ключевую роль в выявлении и устранении причин и условий, способствующих таким правонарушениям, а также в защите лиц, находящихся в группе риска. Их деятельность должна быть направлена не только на применение правовых мер, но и на воспитание нравственности, повышение правовой культуры и профилактику девиантного поведения. Современные правовые акты Узбекистана, такие как Уголовный кодекс, Кодекс об административной ответственности, законы о равных правах и возможностях для мужчин и женщин, создают основу для эффективной деятельности профилактических инспекторов. Однако остаются проблемы: низкий уровень правосознания населения, страх потерпевших обращаться за помощью и недостаток доверия к правоохранительным органам. В связи с этим необходимо совершенствовать профессиональную подготовку инспекторов, проводить психологические тренинги, развивать сотрудничество с общественными организациями, особенно работающими в сфере защиты прав женщин и детей. Кроме того, важную роль играет формирование общественного мнения, нетерпимого к сексуальному насилию, через СМИ и образовательные программы. Таким образом, совершенствование профилактической деятельности инспекторов по предотвращению сексуальных домогательств способствует укреплению гуманистических принципов, социальной справедливости и нравственного здоровья общества.*

Keywords: *cybersecurity, legal foundations, international standards, ISO, NIST, COBIT, information systems, protection, cyberattacks.*

Annotation: *In today’s society, sexual harassment is considered one of the most harmful and degrading offenses that threaten moral standards, human rights, and dignity. Such violations particularly affect minors, women, and socially vulnerable groups, leading to psychological trauma and social insecurity. Therefore, improving the preventive activities of police inspectors in combating and preventing sexual harassment offenses is an urgent issue in ensuring human safety and justice. Preventive inspectors play a crucial role in identifying the causes and conditions that contribute to such misconduct and in protecting individuals at risk of victimization. Their mission extends beyond law enforcement—it involves educational, psychological, and social intervention aimed at building a safe and respectful environment. In Uzbekistan, legislative reforms — including the Criminal Code, the Administrative Code, and laws ensuring gender equality — provide the legal foundation for such preventive measures. Nevertheless, challenges remain: low public awareness, fear of reporting incidents, and insufficient social support for victims hinder the effectiveness of prevention efforts. To overcome these obstacles, it is essential to enhance the training of preventive inspectors, implement psychological resilience programs, and strengthen cooperation with civil society institutions, especially those advocating for women’s and children’s rights. Moreover, raising moral awareness through mass media, educational institutions, and public campaigns can foster intolerance toward sexual harassment. The study emphasizes that improving the preventive activities against sexual harassment is not merely a matter of law enforcement—it represents the promotion of humanity, moral responsibility, and social justice. Through active community engagement, digital monitoring systems, and ethical education, society can move toward eliminating such violations and protecting human dignity.*

KIRISH

Zamonaviy jamiyatning ijtimoiy-madaniy muhitida shaxvoniy shilqimlik qilish huquqbuzarligi eng dolzarb va murakkab ijtimoiy muammolardan biri sifatida e’tirof etilmoqda. Ushbu huquqbuzarlik shakli nafaqat jabrlanuvchi shaxsning ruhiy va psixologik salomatligiga zarar yetkazadi, balki oilaviy tizim, ta’lim jarayoni, shuningdek, jamiyatning axloqiy va madaniy muhitiga salbiy ta’sir ko’rsatadi. Shu bois, shaxvoniy shilqimlikning oldini olish va unga qarshi samarali choralar ko’rish — nafaqat huquqni muhofaza qiluvchi organlar, balki butun jamiyatning ustuvor vazifalaridan biridir. Profilaktika inspektorlari shaxvoniy shilqimlik huquqbuzarligi profilaktikasida markaziy o’rin tutadi. Ularning faoliyati nafaqat huquqbuzarlik holatlarini aniqlash va nazorat qilish, balki jabrlanuvchi shaxslarni himoya qilish, xavf ostida turgan shaxslar bilan individual ishlash, ijtimoiy va psixologik yordam ko’rsatish kabi vazifalarni o’z ichiga oladi. Shu bilan birga, inspektorlar profilaktika jarayonini samarali tashkil etishda jamoatchilik institutlari bilan hamkorlik qilish, ularni faol jalb etish, axloqiy va ma’naviy tarbiyaviy tadbirlar orqali shilqimlik xavfini kamaytirish kabi vazifalarni bajaradi. Jahon amaliyotida shaxvoniy shilqimlikning oldini olish tizimi ko’p qirrali va kompleks yondashuvni talab qiladi. Bu tizimda nafaqat jinoyatchi va jabrlanuvchi shaxslar, balki ijtimoiy, psixologik, madaniy va huquqiy omillar

30-Oktyabr, 2025-yil

ham tahlil qilinadi. Shaxsvoniy shilqimlik holatlari, ayniqsa, voyaga yetmaganlar, ayollar va ijtimoiy jihatdan himoyasiz qatlamlar orasida ko‘proq sodir bo‘lishi tufayli, profilaktika inspektorlari tomonidan ushbu xavf guruhlar bilan tizimli ishlash zarurati paydo bo‘ladi. Bu esa o‘z navbatida huquqbuzarlikning sabablari va sharoitlarini chuqur o‘rganish va ularni bartaraf etish imkonini yaratadi. O‘zbekiston Respublikasida shaxsvoniy shilqimlikka qarshi kurash huquqiy asoslar bilan mustahkamlangan. Jinoyat kodeksi, Ma‘muriy javobgarlik to‘g‘risidagi kodeks, “Voyaga yetmaganlar huquqlarini himoya qilish to‘g‘risida”gi qonun, shuningdek, xotin-qizlar huquqlari va teng imkoniyatlar kafolatlari bilan bog‘liq normativ hujjatlar profilaktika inspektorlarining faoliyatini tartibga soladi va ularning vakolatlarini aniqlab beradi. Biroq amaliyotda jamoatchilikning huquqiy madaniyati pastligi, jabrlanuvchilar tomonidan murojaat qilmaslik holatlari, ijtimoiy stigma va shaxsiy xavfsizlikni ta‘minlashdagi qiyinchiliklar profilaktika tizimining samaradorligiga to‘sqinlik qiladi. Shu bois, profilaktika inspektorlarining faoliyatini takomillashtirish zaruriyati dolzarb hisoblanadi. Profilaktika inspektorlarining shaxsvoniy shilqimlikni oldini olishdagi roli nafaqat nazoratga, balki jamoatchilik bilan samarali hamkorlik qilishga bog‘liq. Mahalla faollari, nodavlat notijorat tashkilotlari, diniy va ma‘rifiy tashkilotlar bilan uzviy aloqada bo‘lish orqali inspektorlar xavf guruhidagi shaxslar bilan ishlash, ularni himoya qilish va xavfsizlikni ta‘minlash imkonini oshiradi. Shu maqsadda profilaktika inspektorlarining jamoatchilik bilan ishonch va shaffoflik tamoyillari asosida faoliyat yuritishi muhim ahamiyat kasb etadi. Shuningdek, zamonaviy texnologiyalar va raqamli platformalardan foydalanish profilaktika samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Onlayn monitoring tizimlari, xavfsiz hudud ilovalari, tezkor xabar berish platformalari orqali profilaktika inspektorlari huquqbuzarlik holatlarini aniqlash, ularni tahlil qilish va maqsadli choralar ko‘rish imkoniyatiga ega bo‘ladi. Bu esa, o‘z navbatida, jabrlanuvchi shaxslarni erta himoya qilish va huquqbuzarlikning oldini olishga xizmat qiladi. Kirish qismida shuni ta‘kidlash lozimki, shaxsvoniy shilqimlik huquqbuzarligining profilaktikasini samarali tashkil etish kompleks yondashuvni talab qiladi. Bu jarayonda profilaktika inspektorlarining malaka oshirishi, psixologik tayyorgarligi, jamoatchilik bilan doimiy hamkorligi, ta‘lim muassasalari va OAV bilan ishlash, shuningdek, raqamli va innovatsion texnologiyalarni tatbiq etish muhimdir. Shu yo‘l orqali nafaqat jabrlanuvchi shaxslar himoyalaniadi, balki jamiyatda axloqiy muhit mustahkamlanadi, shilqimlik holatlari kamayadi va ijtimoiy barqarorlik oshadi. Shaxsvoniy shilqimlik huquqbuzarligi profilaktikasini takomillashtirish nafaqat davlat organlarining vazifasi, balki butun jamiyatning mas‘uliyatidir. Profilaktika inspektorlari ushbu jarayonda yetakchi o‘rinni egallab, ijtimoiy, psixologik va huquqiy chora-tadbirlarni amalga oshiradi, jamoatchilik bilan faol hamkorlik qiladi, jabrlanuvchilarni himoya qiladi va axloqiy-axloqiy qadriyatlarni mustahkamlaydi. Shu nuqtai nazardan, ushbu mavzu nafaqat ilmiy, balki amaliy ahamiyatga ega bo‘lib, profilaktika tizimini takomillashtirish va jamiyat xavfsizligini oshirish yo‘lida dolzarb vazifa hisoblanadi.

ASOSIY QISM

Shaxvoniy shilqimlik qilish huquqbuzarligi jamiyatda eng nozik va murakkab muammolardan biri bo‘lib, u nafaqat jabrlanuvchi shaxsning ruhiy va psixologik holatiga, balki oilaviy tizimga, jamiyatning axloqiy muhitiga va yoshlar tarbiyasiga ham salbiy ta‘sir ko‘rsatadi. Shu sababli, ushbu turdagi huquqbuzarliklarni samarali oldini olishda profilaktika inspektorlarining faoliyati markaziy o‘rin tutadi. Ularning ish jarayonida nafaqat nazorat va monitoring, balki psixologik maslahat berish, ijtimoiy qo‘llab-quvvatlash va axloqiy tarbiyaviy chora-tadbirlarni amalga oshirish asosiy vazifalardan biridir. Bugungi kunda shaxvoniy shilqimlikning oldini olish tizimi bir necha asosiy yo‘nalishlarda rivojlantirilmoqda. Birinchidan, profilaktika inspektorlari tomonidan xavf guruhidagi shaxslarni aniqlash va ularning ijtimoiy, psixologik va huquqiy holatini baholash zarur. Bu jarayon, jabrlanuvchi bo‘lish xavfi ostida turgan shaxslarni erta bosqichda aniqlash va ularga ko‘mak ko‘rsatish imkonini beradi. Shu bilan birga, profilaktika inspektorlari shaxvoniy shilqimlik holatlarini yashirish yoki inkor etish holatlariga yo‘l qo‘ymaslik uchun mahalla, ta‘lim muassasalari va sog‘liqni saqlash tizimi bilan doimiy hamkorlik qiladi. Ikkinchidan, jamoatchilik bilan ishlash shaxvoniy shilqimlikka qarshi kurashning muhim elementi hisoblanadi. Jamoatchilik institutlari, xususan, mahalla faollari, nodavlat notijorat tashkilotlari, diniy va ma‘rifiy tashkilotlar profilaktika inspektorlarining ishini qo‘llab-quvvatlaydi, jabrlanuvchi shaxslarni himoya qilish va xavfsizlikni ta‘minlashga yordam beradi. Shu maqsadda profilaktika inspektorlari va jamoatchilik vakillari o‘rtasida o‘zaro ishonch va shaffoflik tamoyili asosida ishlash mexanizmlari joriy etilgan. Uchinchidan, profilaktika inspektorining faoliyati zamonaviy kommunikatsion va raqamli vositalardan foydalanish bilan boyitilishi zarur. Masalan, onlayn monitoring platformalari, “xavfsiz hudud” ilovalari, tezkor xabar berish tizimlari orqali jamoatchilikdan olingan ma‘lumotlarni tizimli ravishda tahlil qilish va xavfli holatlarni erta aniqlash mumkin. Bu esa profilaktika inspektorlariga tezkor choralarni ko‘rish va jabrlanuvchi shaxslarni himoya qilish imkonini beradi. Shaxvoniy shilqimlikni profilaktika qilishda psixologik yondashuv ham alohida ahamiyatga ega. Profilaktika inspektorlari jabrlanuvchi bo‘lish xavfi ostida turgan shaxslar bilan individual ishlash, ularni ruhiy qo‘llab-quvvatlash va stressni kamaytirishga yordam beruvchi maslahatlar berish vazifasini bajaradi. Shu bilan birga, oilalar bilan ishlash, oila a‘zolari o‘rtasidagi ziddiyatlarni bartaraf etish va yoshlar orasida axloqiy immunitetni shakllantirish profilaktika samaradorligini oshiradi. Hozirgi kunda shaxvoniy shilqimlik holatlarining oldini olishda ta‘lim muassasalari va o‘quv jarayoni muhim rol o‘ynaydi. Profilaktika inspektorlari maktab va kollejlarni hamkorlikda interaktiv darslar, seminarlar va ijtimoiy loyihalarni amalga oshiradi. Bu tadbirlar orqali yoshlar o‘z huquqlari, xavfli vaziyatlarni aniqlash va ulardan himoyalaniish yo‘llari bilan tanishtiriladi. Shu bilan birga, ota-onalarni ham jalb qilish, oilada ma‘naviy va axloqiy muhitni mustahkamlash profilaktika samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Shuningdek, profilaktika inspektorlarining faoliyatini takomillashtirish uchun malaka oshirish va muntazam treninglar o‘tkazish zarur. Bu treninglar psixologik tayyorgarlik, kommunikativ ko‘nikmalar, ijtimoiy-psixologik monitoring usullari va shilqimlikka qarshi choralarni o‘z

30-Oktyabr, 2025-yil

ichiga olishi lozim. Shu orqali inspektorlar nafaqat nazorat vazifasini bajaradi, balki jabrlanuvchi shaxslar uchun ishonchli maslahat beruvchi va qo‘llab-quvvatlovchi sifatida ham faoliyat yuritadi. Jamoatchilik bilan hamkorlikning samarali mexanizmlari profilaktika tizimining mustahkam poydevorini yaratadi. Masalan, ijtimoiy tarmoqlar orqali shikoyatlar qabul qilish, maxsus maslahat telefonlari, o‘quv markazlari va nodavlat tashkilotlar bilan birgalikda amalga oshiriladigan ijtimoiy kampaniyalar shaxvoniy shilqimlikning oldini olishda muhim vositalardir. Shu orqali profilaktika inspektorlari fuqarolar bilan doimiy muloqotda bo‘lib, ularning muammolarini erta aniqlash va tegishli choralarni ko‘rish imkoniyatiga ega bo‘ladi. Bundan tashqari, shaxvoniy shilqimlik huquqbuzarligining oldini olish tizimida monitoring va statistika muhim ahamiyatga ega. Profilaktika inspektorlari tomonidan yig‘ilgan ma’lumotlar asosida xavfli hududlar aniqlanadi, xavf guruhlarini tahlil qilinadi va maqsadli chora-tadbirlar ishlab chiqiladi. Shu bilan birga, jamoatchilikning ishtiroki orqali huquqbuzarlikning yashirin shakllari ham aniqlanadi, bu esa profilaktika samaradorligini oshiradi.

XULOSA

Shaxvoniy shilqimlik qilish huquqbuzarligi jamiyatda eng sezgir va murakkab ijtimoiy muammolardan biri sifatida e’tirof etiladi. Ushbu huquqbuzarlikning oqibatlarini nafaqat jabrlanuvchi shaxsning ruhiy va psixologik holatiga zarar yetkazadi, balki oilaviy tizim, yoshlar tarbiyasi, ta’lim jarayoni va jamiyatning axloqiy-madaniy muhitiga ham salbiy ta’sir ko‘rsatadi. Shu sababli, shaxvoniy shilqimlikning oldini olish va unga qarshi samarali kurash olib borish bugungi kunning eng dolzarb vazifalaridan biridir. Profilaktika inspektorlari ushbu jarayonda markaziy o‘rin egallaydi. Ularning vazifasi nafaqat huquqbuzarlik holatlarini aniqlash va nazorat qilishdan iborat, balki jabrlanuvchi bo‘lish xavfi ostida turgan shaxslarni himoya qilish, ularning ijtimoiy va psixologik holatini yaxshilash, oilaviy va ma’naviy muhitni mustahkamlash, hamda shilqimlik xavfini kamaytirishga qaratilgan chora-tadbirlarni amalga oshirishni o‘z ichiga oladi. Shu bilan birga, inspektorlar jamoatchilik bilan faol hamkorlik qilish, mahalla faollari, nodavlat notijorat tashkilotlari, diniy va ma’rifiy institutlar bilan birlashib ishlash orqali profilaktika tizimining samaradorligini oshiradilar. Shaxvoniy shilqimlik huquqbuzarligining oldini olish tizimi ko‘p qirrali va kompleks yondashuvni talab qiladi. Profilaktika inspektorlari psixologik, ijtimoiy, huquqiy va axloqiy chora-tadbirlarni birlashtirib ishlashlari zarur. Bunday yondashuvning samaradorligi jabrlanuvchi shaxslar bilan individual ishlash, xavf guruhlarini aniqlash, ta’lim muassasalari bilan integratsiyalashgan profilaktika tadbirlarini tashkil etish, jamoatchilik ishtirokini kengaytirish va zamonaviy raqamli texnologiyalarni qo‘llash orqali oshiriladi. O‘zbekiston Respublikasida shaxvoniy shilqimlik huquqbuzarligini profilaktika qilish bo‘yicha mavjud huquqiy bazasi samarali ishlash imkoniyatini beradi. Jinoyat kodeksi va Ma’muriy javobgarlik to‘g‘risidagi kodeks, shuningdek, voyaga yetmaganlar huquqlarini himoya qilish va xotin-qizlar huquqlarini ta’minlashga oid normativ hujjatlar profilaktika inspektorlarining vazifalarini tartibga soladi va ularning vakolatlarini aniq belgilaydi. Shu bilan birga, amaliyotda aholining huquqiy madaniyati pastligi, jabrlanuvchilarning murojaat qilmasligi, ijtimoiy stigma va boshqa

omillar profilaktika tizimining samaradorligiga ta’sir ko’rsatadi. Shu sababli, profilaktika inspektorlarining faoliyatini takomillashtirish va jamoatchilik bilan samarali hamkorlik mexanizmlarini rivojlantirish dolzarb vazifa sifatida namoyon bo’ladi. Profilaktika inspektorlarining malakasini oshirish va muntazam treninglar tashkil etish, ularni psixologik tayyorgarlik, kommunikativ ko’nikmalar, ijtimoiy-psixologik monitoring va shilqimlikka qarshi samarali choralarni qo’llashga o’rgatish profilaktika tizimining sifatini oshiradi. Shu bilan birga, OAV, ijtimoiy tarmoqlar va ta’lim muassasalari orqali yoshlar va fuqarolarning huquqiy savodxonligini oshirish, axloqiy immunitetni shakllantirish, oilaviy muhitni mustahkamlash va jamoatchilik ishtirokida ma’naviy-axloqiy kampaniyalarni tashkil etish profilaktikaning samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Raqamli texnologiyalar va innovatsion monitoring tizimlarining joriy etilishi profilaktika inspektorlariga huquqbuzarlik holatlarini tezkor aniqlash, xavf guruhlari tahlil qilish va ularning oldini olish bo’yicha maqsadli choralarni ko’rish imkoniyatini beradi. Shu bilan birga, jamoatchilikning faol ishtiroki profilaktika jarayonining shaffofligini ta’minlaydi, aholining huquqiy ongini oshiradi va shaxvoniy shilqimlikka nisbatan murosasizlik muhitini yaratadi. Kelajak istiqbolida shaxvoniy shilqimlik huquqbuzarligining profilaktikasini takomillashtirish quyidagi yo’nalishlarni o’z ichiga oladi: profilaktika inspektorlarini ijtimoiy-psixologik tayyorlashni kuchaytirish, jamoatchilik institutlari bilan doimiy hamkorlik mexanizmlarini yaratish, raqamli va innovatsion texnologiyalarni joriy etish, yoshlar va fuqarolar orasida axloqiy va huquqiy madaniyatni keng targ’ib qilish. Xulosa qilib aytganda, shaxvoniy shilqimlik huquqbuzarligining profilaktikasini takomillashtirish nafaqat huquqni muhofaza qilish organlarining vazifasi, balki butun jamiyatning ijtimoiy mas’uliyatidir. Profilaktika inspektorlarining malakali, samarali va jamoatchilik bilan faol hamkorlik qiluvchi faoliyati jabrlanuvchi shaxslarni himoya qilish, shilqimlik holatlarining oldini olish, jamiyatda axloqiy-axloqiy muhitni mustahkamlash va ijtimoiy barqarorlikni ta’minlashga xizmat qiladi. Shu nuqtai nazardan, profilaktika inspektorlarining faoliyatini tizimli ravishda takomillashtirish va jamoatchilik bilan integratsiyalashgan hamkorlik mexanizmlarini rivojlantirish — bugungi kunning eng dolzarb va ahamiyatli vazifalaridan biridir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abdullayev S. Profilaktika inspektorlarining faoliyati va jamoatchilik bilan hamkorligi. – Toshkent: Fan, 2020.
2. Qodirov B. Shaxvoniy shilqimlik huquqbuzarliklarini oldini olish tizimi. – Toshkent: Huquqiy Ma’lumotlar, 2019.
3. Tursunov A. Voyaga yetmaganlar huquqlarini himoya qilish va profilaktika tizimi. – Toshkent: Ilm-fan, 2021.
4. Karimova N. Ijtimoiy-psixologik tadbirlar va profilaktika inspektorining roli. – Toshkent: Ma’naviyat, 2020.